

ปัจจัยทำนายความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีน ในเรือนจำกลางภาคตะวันออก

สรราวลี สุนทรวิจิตร, พย.ม.¹ ภาคิณี เดชชัยยศ, วท.ม.^{1*} ดวงใจ วัฒนสินธุ์, พร.ด.²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายชนิดหาความสัมพันธ์เชิงทำนายเพื่อศึกษาปัจจัยทำนายความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีนในเรือนจำกลางชลบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนชายที่ติดสารแอมเฟตามีนในเรือนจำกลางชลบุรี จำนวน 450 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามความคิดอัตโนมัติทางลบ แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง แบบสอบถามความยึดติดทางความคิด และแบบสอบถามการมองโลกทางบวก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา และสถิติการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีนมีความคิดอัตโนมัติทางลบเฉลี่ย 57.60 (SD = 19.896) และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีนในเรือนจำกลางชลบุรีมากที่สุด ได้แก่ การยึดติดทางความคิด ($\beta = .497, p < .001$) รองลงมา คือ การมองโลกทางบวก ($\beta = -.211, p < .001$) และความภาคภูมิใจในตัวเอง ($\beta = .129, p < .01$) โดยสามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีนในเรือนจำกลางชลบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ร้อยละ 42.40 ($R^2 = .424, p < .001$)

ผลการศึกษานี้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญสำหรับพยาบาลวิชาชีพประจำเรือนจำในการพัฒนาโปรแกรมหรือกิจกรรมที่เน้นการลดความยึดติดทางความคิด เพิ่มการมองโลกทางบวก และความภาคภูมิใจในตนเองเพื่อให้เยาวชนกลุ่มนี้มีความคิดอัตโนมัติทางลบลดลง

คำสำคัญ: ความคิดอัตโนมัติทางลบ เยาวชนที่ติดสารเสพติด เรือนจำกลางชลบุรี

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² รองศาสตราจารย์ สถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย

* ผู้เขียนหลัก e-mail: pakinee@buu.ac.th

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

Predicting Factors of Negative Automatic Thoughts among Amphetamine-Dependent Youth in a Prison in the Eastern Region

Sarawalee Suntornvijitr, MN.S.¹, Pakinee Detchaiyot, MS.^{1*}, Duangjai Vatanasin, Ph.D.²

Abstract

This study was a predictive correlation descriptive research aimed at examining the predicting factors of negative automatic thoughts among amphetamine-dependent youth in Chonburi Central Prison. The sample comprised 450 amphetamine-dependent youth in Chonburi Central Prison. The research instruments included a personal data questionnaire, a negative automatic thoughts questionnaire, a self-esteem questionnaire, a cognitive fusion questionnaire, and optimism questionnaires. The data were analyzed through descriptive statistics and stepwise multiple regression analysis.

The findings revealed that amphetamine-dependent youth had an average score of negative automatic thoughts of 57.60 (SD = 19.896). The most significant predicting factors that influence negative automatic thoughts were cognitive fusion ($\beta = .497$, $p < .001$), followed by optimism ($\beta = -.211$, $p < .001$) and self-esteem ($\beta = .129$, $p < .01$). Collectively, these factors could together significantly explain the variance of negative automatic thoughts for 42.40% ($R^2 = .424$, $p < .001$).

The results provide crucial information for professional nurses in prison settings to develop programs or activities that focus on reducing cognitive fusion and enhancing optimism and self-esteem, ultimately aiming to decrease negative automatic thoughts in this youth population.

Key words: Negative Automatic Thoughts, Amphetamine-Dependent Youth, Central Prison

¹ Assistant Professor, Faculty of Nursing, Burapha University

² Associate Professor, Srisavarindhira Thai Red Cross Institute of Nursing

* Corresponding author e-mail: pakinee@buu.ac.th

This research was supported by the Health Systems Research Institute (HSRI)

ความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการใช้สารเสพติดถือเป็นวิกฤตระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อทั้งสุขภาพ เศรษฐกิจ และความมั่นคง ในหลายประเทศ รายงานสถานการณ์ยาเสพติดโลกปี ค.ศ. 2023 ระบุว่าจำนวนผู้ใช้ยาเสพติดทั่วโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2021 มีผู้ใช้ยาเสพติดกว่า 296 ล้านคน เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 23 ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา และผู้ที่ได้รับผลกระทบต่อสุขภาพอย่างรุนแรงมีจำนวนถึง 39.5 ล้านคน โดยพบว่ากลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดสูงสุด (United Nations Office on Drugs and Crime [UNODC], 2024) เช่นเดียวกับในประเทศไทยที่พบว่า ปัญหาของการแพร่ระบาดของสารเสพติดยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากสถิติพบว่า ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติดด้วยการเสพยาแอมเฟตามีนมากที่สุด ร้อยละ 78.10 รองลงมา คือ เฮโรอีนร้อยละ 5.52 ฝิ่นร้อยละ 5.20 และไอซ์ร้อยละ 4.60 และข้อมูลของกรมสุขภาพจิตรายงานผู้ที่มารับบริการด้านจิตเวช ปีงบประมาณ 2566 มีผู้ที่มาบำบัดการติดยาเสพติดประเภทยาบ้าในภาคตะวันออก พบจังหวัดชลบุรีมากที่สุดร้อยละ 19.85 รองลงมาคือจังหวัดสระแก้ว ร้อยละ 18.90 ฉะเชิงเทราร้อยละ 14.08 จันทบุรีร้อยละ 13.49 และระยองร้อยละ 10.67 ตามลำดับโดยมี มีผู้เข้ารับการบำบัดเป็นครั้งแรกสูงถึงร้อยละ 66.53 โดยร้อยละ 27.07 เป็นเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี และยังพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับแมทแอมเฟตามีนสูงถึงร้อยละ 62.07 (Office of the Narcotics Control Board, 2024)

ปัจจุบันแนวโน้มของวัยรุ่นและเยาวชนที่เสพยาแอมเฟตามีนมีจำนวนมากขึ้น โดยเป็นช่วงอายุที่เข้ารับการบำบัดมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงอายุอื่น และมีแนวโน้มมากขึ้นทุกปี (Lakthong & Chaimongkol, 2021) เยาวชนที่ใช้สารเสพติดอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อสุขภาพทำให้เกิดความผิดปกติทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เยาวชนที่ติดยาแอมเฟตามีนที่ถูกจับกุมและต้องเข้ารับโทษในเรือนจำจากคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี (Office of the Narcotics Control Board, 2024) เยาวชนที่ติดยาแอมเฟตามีนเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเกิดความคิดอัตโนมัติทางลบสูง (Chailanka, 2017) และส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตได้ง่าย เนื่องจากต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมแออัด กัดดัน ขาดความปลอดภัย เต็มไปด้วยความเครียด และความยากลำบาก ต้องปรับตัวในการใช้ชีวิตภายใต้กฎระเบียบที่เข้มงวดของเรือนจำ ขาดอิสรภาพในการดำเนินชีวิตซึ่งขัดแย้งกับพันธกิจสำคัญของช่วงวัยนี้ที่ต้องการอิสระ และมีความเป็นตัวของตัวเองสูง การปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมดังกล่าวทำให้มีแนวโน้มมีความคิดอัตโนมัติทางลบและนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิตได้สูง (Khidsanguan, 2023) จากการศึกษาของ Chailanka and colleagues (2017) พบว่า เยาวชนที่เข้ารับการบำบัดการติดยาแอมเฟตามีนมีความคิดอัตโนมัติทางลบในระดับสูงถึงร้อยละ 16.40 และระดับค่อนข้างสูงร้อยละ 28.00 โดยมีความคิดอัตโนมัติทางลบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะซึมเศร้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .51, p < .05$)

ผู้ต้องขังในเรือนจำด้วยคดีสารแมทแอมเฟตามีนมีภาวะซึมเศร้าสูงถึงร้อยละ 79.30 จำแนกเป็นภาวะซึมเศร้าเล็กน้อยร้อยละ 27.30 ปานกลางร้อยละ 33.90 มากร้อยละ 13.90 และรุนแรงร้อยละ 4.20 (Kantiya & Uthis, 2022) เยาวชนในเรือนจำที่มีภาวะซึมเศร้าหากไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม จนมีอาการรุนแรงมากขึ้นมักมีความคิดฆ่าตัวตาย หรือมีพฤติกรรมทำร้ายตนเอง และมีแนวโน้มในการกลับไปเสพยาเสพติดอีกเมื่อพ้นโทษ การดูแลและช่วยเหลือเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพจิตจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง (Vatanasin, 2023) อย่างไรก็ตามจากแนวคิดการบำบัดด้วยการปรับความคิดและพฤติกรรมของเบค (Beck, 2021) ระบุว่า ความคิดอัตโนมัติทางลบเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความผิดปกติของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และพฤติกรรม ดังนั้นการทำความเข้าใจและลดความคิดอัตโนมัติทางลบได้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยป้องกันปัญหาสุขภาพจิตและปัญหาพฤติกรรมอื่นได้เป็นอย่างดี ความคิด อารมณ์ สรีระ และพฤติกรรมเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยความคิดอัตโนมัติทางลบเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่ออารมณ์ สรีระ และพฤติกรรมโดยตรงและเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต ความคิดอัตโนมัติทางลบเกิดจากการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ทั้งภายในและภายนอก จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ความยึดติดทางความคิดเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดอัตโนมัติทางลบ (Popa et al., 2022) ส่วนการมองโลกทางบวก (Beck, 2021)

และความภาคภูมิใจในตนเองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางลบต่อความคิดอัตโนมัติทางลบ (Peden et al., 2000; Yavuzer et al., 2014)

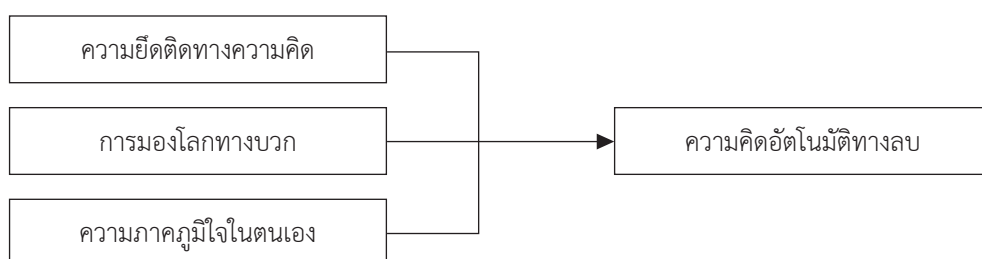
คณะผู้วิจัยในฐานะบุคลากรด้านสุขภาพที่มีหน้าที่สำคัญในการดูแลและช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตจึงสนใจศึกษาปัจจัยทำนายความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีนในเรือนจำกลางชลบุรี ภายใต้รูปแบบการบำบัดด้วยการปรับความคิดและพฤติกรรม โดยปัจจัยคัดสรรในการศึกษานี้ ได้แก่ ความยึดติดทางความคิด เพิ่มการมองโลกทางบวก และความภาคภูมิใจในตนเอง เพื่อทำความเข้าใจและศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการนำไปใช้ในการพัฒนา กิจกรรมเพื่อส่งเสริมภาวะสุขภาพจิตของประชากรกลุ่มนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีนในเรือนจำกลางชลบุรี โดยปัจจัยคัดสรร ได้แก่ ความยึดติดทางความคิด เพิ่มการมองโลกทางบวก และความภาคภูมิใจในตนเอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้พัฒนามาจากแนวคิดการบำบัดด้วยการปรับความคิดและพฤติกรรมของ Beck (Beck, 2011) และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยเบคเชื่อว่า ความคิด อารมณ์ สรีระ และพฤติกรรมเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันความคิดอัตโนมัติทางลบ ซึ่งเป็นความคิดที่ไม่เหมาะสม ไม่มีเหตุผล ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเชื่อของบุคคลที่มีต่อตัวเองและโลกทัศน์ที่ตนเองมีอยู่ (Eamsuphasit, 2019) จึงต้องมีกระบวนการการค้นหาความคิดอัตโนมัติทางลบ (identified negative automatic thought) การตรวจสอบความคิด (evaluate the validity of thought) การปรับเปลี่ยนความคิดสู่มุมมองใหม่ (new perspectives) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่ออารมณ์ สรีระ พฤติกรรม และทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต ความคิดอัตโนมัติทางลบมีพื้นฐานมาจากการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ในอดีตและเกี่ยวข้องกับมุมมอง ความคิด และการรับรู้ของบุคคลทั้งภายในและภายนอกจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ความยึดติดทางความคิดเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดอัตโนมัติทางลบ ซึ่งเบคได้เน้นความเชื่อและความคิดอัตโนมัติที่ทำให้มีการใช้ยาเสพติดอย่างต่อเนื่องเป็นผลของความคิดระดับลึกส่งผลกระทบต่อความเชื่อขั้นพื้นฐาน ความคิดอัตโนมัติและความคิดบิดเบือนที่นำไปสู่การใช้ยาเสพติด (Botvin, 1988) เช่นเดียวกับการมองโลกทางบวก เป็นปัจจัยภายในตนเองของบุคคลที่จะช่วยเสริมสร้างให้บุคคลมีความหวัง มีเป้าหมาย และไม่หันกลับไปใช้สารเสพติด ผู้ใช้สารเสพติดที่มีการมองโลกทางบวกสูงจะมีสมรรถนะในตนเองที่สามารถรู้ทันการคิดอัตโนมัติทางลบ (Majer, Jason, & Olson, 2004) จากผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นที่มองโลกเชิงบวกพบภาวะซึมเศร้าน้อยกว่าวัยรุ่นที่มองโลกเชิงลบและพบพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงและแยกตัวในวัยรุ่นที่มีการมองโลกในเชิงบวกต่ำ (Chang, 1996) และความภาคภูมิใจในตนเองก็เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางลบต่อความคิดอัตโนมัติทางลบ ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองแล้วย่อมที่จะมีความคิดที่สามารถดูแลจัดการชีวิตตนเองให้ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลการลดความคิดอัตโนมัติทางลบ (Chailunga, 2017) โดยสามารถร่วมกันทำนายดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายชนิดหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Predictive correlation descriptive research)

ประชากร เป็นเยาวชนชายที่มีอายุตั้งแต่ 18-25 ปี และต้องโทษในคดีติดสารแอมเฟตามีน และศาลสั่งให้เข้ารับโทษในเรือนจำกลางในภาคตะวันออก

กลุ่มตัวอย่าง เป็นเยาวชนชายที่มีอายุตั้งแต่ 18-25 ปี และต้องโทษในคดีติดสารแอมเฟตามีน และศาลสั่งให้เข้ารับโทษในเรือนจำกลางชลบุรี สังกัดกรมราชทัณฑ์ เป็นระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังนี้ 1) สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้เข้าใจ 2) ไม่เคยได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์ว่าเป็นโรคทางจิตเวช 3) ยินดีเข้าร่วมการวิจัย ขนาดของกลุ่มตัวอย่างมาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการ Power Analysis (Cohen, 1988) ด้วยโปรแกรม G*Power 3 (Faul et al., 2007) โดยกำหนดอำนาจการทดสอบ (Power of test) ที่ระดับ .8 ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขนาดอิทธิพล (Effect size) ขนาดเล็กที่ .04 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 375 คน แต่เพื่อป้องกันการได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างอีกประมาณร้อยละ 20 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 450 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยดำเนินการจัดทำทะเบียนรายชื่อกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การคัดเลือกคุณสมบัติกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นจะสุ่มกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจากทะเบียนรายชื่อผู้ต้องขังที่ละแดนจากแดน 1-10 จนครบตามจำนวน

เครื่องมือใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 5 ฉบับได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Information questionnaire) ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย อายุ อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ สถานภาพสมรส สัมพันธภาพภายในครอบครัว ช่วงอายุที่เริ่มเสพยาแอมเฟตามีน จำนวนครั้ง ระยะเวลาที่ได้รับโทษในคดียาเสพติด และประวัติการใช้สารเสพติด

2. แบบสอบถามความคิดอัตโนมัติทางลบ (Negative automatic thought questionnaire) พัฒนาโดย Hollon and Kendall (1980) แปลเป็นภาษาไทยโดย Sanseea (1993) โดยไม่ได้ดัดแปลง ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดอัตโนมัติด้านลบภายใน 1 สัปดาห์ที่ผ่านมาจำนวน 30 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 คะแนน หมายถึง ความคิดนี้ไม่เคยเกิดขึ้นเลยจนถึง 5 คะแนน หมายถึง ความคิดนี้เกิดขึ้นตลอดเวลาตั้งแต่ 30-150 คะแนนรวมระหว่าง 30-150 คะแนนสูง หมายถึง มีความคิดอัตโนมัติทางลบสูง คะแนนต่ำ หมายถึง มีความคิดอัตโนมัติทางลบน้อย แบบประเมินฉบับนี้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความตรงเชิงโครงสร้าง และมีความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของ ครอนบาค ระหว่าง .94 และ .96 (Vatanasin et al., 2012; Vatanasin et al., 2015) การศึกษานำแบบสอบถามไปใช้กับเยาวชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง 30 ราย ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาคเท่ากับ .82

3. แบบสอบถามความยึดติดทางความคิด (Cognitive fusion questionnaire) พัฒนาโดย Gillandersa และคณะ (2014) แปลเป็นภาษาไทยโดย Vatanasin and Dallas (2021) โดยไม่ได้ดัดแปลง ด้วยเทคนิคการแปลย้อนกลับ (Back translation) เป็นข้อคำถามที่ประเมินลักษณะของการยึดติดทางความคิด จำนวน 7 ข้อ คำตอบเป็นมาตราประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ไม่เป็นจริง (1 คะแนน) ถึงเป็นจริงอย่างมาก (7 คะแนน) การแปลผลโดยนำคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับมารวมกัน คะแนนอยู่ระหว่าง 7-49 คะแนน คะแนนสูง แสดงว่ามีความยึดติดทางความคิดสูง แบบสอบถามฉบับนี้ผ่านการตรวจสอบความตรงและมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ในวัยทำงาน .92 (Gillandersa et al., 2014) และเยาวชนที่ใช้สารเสพติดเท่ากับ .84 (Vatanasin & Dallas, 2021) การศึกษานำแบบสอบถามไปใช้กับเยาวชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง 30 ราย ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาคเท่ากับ .89

4. แบบสอบถามการมองโลกทางบวก (Optimism questionnaire) พัฒนาโดย Mathurapotpong, (2012) ตามแนวคิดของ Scheier and Carver (1985). โดยไม่ได้ดัดแปลง ข้อคำถามประกอบด้วย ข้อความที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความคาดหวังกับเหตุการณ์ในอนาคตที่จะเกิดขึ้นกับตนเองในทางที่ดี จำนวน 16 ข้อ คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตั้งแต่ 1-4 โดย 4 หมายถึง ตรงกับความรู้สึก จนถึง 1 หมายถึง ไม่ตรงกับความรู้สึก แบบสอบถามมีความตรงตามเนื้อหาและมีความเชื่อมั่นโดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคเท่ากับ .86 (Mathurapotpong, 2012) การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามไปใช้กับเยาวชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง 30 ราย ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาคเท่ากับ .85

5. แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง (Self- esteem questionnaire) พัฒนาโดย Rosenberg (1979) แปลเป็นภาษาไทยและดัดแปลงให้เหมาะสมกับวัยรุ่นไทยโดย Silpakit and Silpakit (2016) โดยไม่ได้ดัดแปลง ลักษณะของแบบสอบถามที่ประเมินความรู้สึกภาคภูมิใจตนเอง จำนวน 8 ข้อ เป็นข้อความที่มีความหมายทางบวก 4 ข้อ (ข้อที่ 1, 3, 4, 8) และความหมายทางลบ 4 ข้อ (ข้อที่ 2, 5, 6, 7) ลักษณะคำตอบเป็นมาตรประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่งเท่ากับ 4 คะแนน และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งเท่ากับ 1 คะแนน การแปลผลแบบสอบถามด้วยการนำคะแนนของข้อคำถามในแบบสอบถามทั้งฉบับมารวมกัน ซึ่งคะแนนอยู่ระหว่าง 8-32 คะแนน คะแนนสูง แสดงว่ามีความภาคภูมิใจในตนเองสูง แบบสอบถามฉบับนี้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้ในกลุ่มเยาวชนอายุ 13-24 ปี ที่มีคุณสมบัติคล้ายกลุ่มตัวอย่างมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach เท่ากับ .84 (Silpakit & Silpakit, 2016) การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามไปใช้กับเยาวชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง 30 ราย ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาคเท่ากับ .80

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มเมื่อโครงการวิจัยได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามเอกสารการรับรองเลขที่ IRB1-025/ 2567 ลงวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2567 เก็บเอกสารรวบรวมข้อมูลไว้นาน 1 ปีและไม่เปิดเผยชื่อผู้เข้าร่วมวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แล้ว ทีมผู้วิจัยเก็บข้อมูลตามที่ได้กำหนดไว้โดยประสานงานกับเจ้าหน้าที่เรือนจำที่รับผิดชอบเพื่อนัดหมายกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสุ่มอย่างง่ายจากทะเบียนรายชื่อผู้ต้องขังที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ หลังจากนั้นเข้าพบกลุ่มตัวอย่างเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการวิจัย ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอให้กลุ่มตัวอย่างให้ลงนามในเอกสารความยินยอม ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเองใช้ระยะเวลาทั้งหมด 30-45 นาที กลุ่มตัวอย่างไม่รู้สึกรู้สิดีใจในการตอบแบบสอบถาม สามารถตอบได้อย่างอิสระ หลังจากตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามใส่ซองปิดผนึก และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอข้อมูลวิจัยเป็นไปในภาพรวมเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (descriptive statistics) โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ การตรวจสอบความปกติของการกระจาย (normality test) และการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (multicollinearity) เพื่อให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ประกอบไปด้วยเพศชายทั้งหมด โดยมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 22.25 ปี ($SD = 1.941$) ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสเป็นโสด ร้อยละ 92.22 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 95.77 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช ร้อยละ 44.66 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 39.12 เป็นลูกจ้างหรือพนักงานบริษัท ร้อยละ 17.78 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนก่อนเข้ารับโทษในเรือนจำอยู่ระหว่าง 10,001 ถึง 15,000 บาท กลุ่มตัวอย่างเริ่มใช้สารเสพติดครั้งแรกที่อายุเฉลี่ยประมาณ 15.52 ปี ($SD = 2.443$) โดยอายุน้อยที่สุดที่เริ่มใช้สารเสพติดคือ 12 ปี ส่วนร้อยละ 56.80 เข้ารับโทษในเรือนจำเป็นครั้งแรก และร้อยละ 27.33 เข้ารับโทษเป็นครั้งที่สอง ระยะเวลาเฉลี่ยในการได้รับโทษอยู่ที่ 3.11 ปี ($SD = 1.469$) กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเคยใช้สารเสพติดประเภทแอมเฟตามีน โดยส่วนใหญ่สูบบุหรี่ร่วมด้วย ร้อยละ 65.33 ยาไอซ์ร้อยละ 41.78 สุราร้อยละ 40.66 และกัญชาร้อยละ 35.78

2. ความคิดอัตโนมัติทางลบของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดอัตโนมัติทางลบเฉลี่ยเท่ากับ 57.60 ($SD = 19.896$) แสดงให้เห็นว่าเยาวชนที่ติดแอมเฟตามีนในเรือนจำมีความคิดอัตโนมัติทางลบน้อย นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังมีความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ยเท่ากับ 23.34 ($SD = 3.660$) การยึดติดทางความคิดเฉลี่ยเท่ากับ 23.03 ($SD = 10.027$) และการมองโลกทางบวกเฉลี่ยเท่ากับ 58.29 ($SD = 9.678$) ดังตารางที่ 1

3. ปัจจัยทำนายความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนที่ติดแอมเฟตามีนในเรือนจำ

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปร พบว่า ความคิดอัตโนมัติทางลบมีความสัมพันธ์ทางลบกับความภาคภูมิใจในตนเอง ($r = -.407, p < .001$) และการมองโลกทางบวก ($r = -.403, p < .001$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยึดติดทางความคิด ($r = .585, p < .001$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปร ($n = 450$)

ตัวแปร	Mean	SD	1	2	3	4
1. ความคิดอัตโนมัติทางลบ	57.60	19.896	1			
2. ความภาคภูมิใจในตนเอง	23.34	3.660	-.407***	1		
3. การยึดติดทางความคิด	23.03	10.027	.585***	-.304***	1	
4. การมองโลกทางบวก	58.29	9.678	-.403***	-.601***	-.230***	1

*** $p < .001$

ส่วนผลการวิเคราะห์การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีน ในเรือนจำกลางชลบุรีมากที่สุด ได้แก่ การยึดติดทางความคิด ($\beta = .497, p < .001$) รองลงมา คือ การมองโลกทางบวก ($\beta = -.211, p < .001$) และความภาคภูมิใจในตัวเอง ($\beta = .129, p < .01$) โดยสามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีน ในเรือนจำกลางชลบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ร้อยละ 42.40 ($R^2 = .424, p < .001$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยทำนายความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนชายที่ติดสารแอมเฟตามีนในเรือนจำกลางชลบุรี (N = 450)

ตัวแปรทำนาย	b	SE	β	t	p-value
Constant	76.705	6.011		12.761	.000***
การยึดติดทางความคิด	.987	.075	.497	13.181	.000***
การมองโลกทางบวก	-.435	.092	-.211	-4.701	.000***
ความภาคภูมิใจในตัวเอง	-.707	.251	.129	-2.817	.005**
$R^2 = .428$; Adjust $R^2 = .424$; $R = .654$; $F_{(3, 449)} = 111.138$; $p < .001$					

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า การยึดติดทางความคิด การมองโลกทางบวก และความภาคภูมิใจในตัวเอง สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีนในเรือนจำกลางชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ร้อยละ 42.40 ($R^2 = .424$, $p < .001$) ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลการศึกษได้ตามขนาดอิทธิพลของตัวแปรได้ดังนี้

การยึดติดทางความคิดเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีนในเรือนจำกลางชลบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .497$, $p < .001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่เยาวชนมีความคิดยึดติดมากเกินไปเผชิญเหตุการณ์แบบหลีกเลี่ยง (Experiential avoidance) โดยพยายามจะควบคุมหรือเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ภายในที่เกิดขึ้นกับตนเอง ได้แก่ ความคิดการรับรู้ และความรู้สึก ซึ่งบุคคลที่ขาดความยืดหยุ่นทางใจนั้นเกิดจากการยึดติดทางความคิดหรือการหลอมรวมความคิด (Cognitive fusion) ซึ่งเป็นลักษณะของการเชื่อมโยงความคิดกับความเป็นจริงว่าเป็นเรื่องเดียวกันและนำมาหลอมรวมเข้ากับตัวตนของตนเอง ความไม่ยืดหยุ่นทางจิตใจเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดปัญหาสุขภาพจิตหรือพฤติกรรม (Hayes et al., 2006) และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาของ Popa et al. (2022) ที่พบว่า ความคิดอัตโนมัติทางลบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยึดติดทางความคิดของผู้ที่เป็นจิตเภท ($r = .396$, $p < .01$) ทั้งนี้สามารถอธิบายภายใต้แนวคิดการบำบัดโดยการปรับความคิดและพฤติกรรมของ Beck (2021) ที่ระบุว่า ความคิดอัตโนมัติทางลบซึ่งเป็นลักษณะความคิดที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นอัตโนมัติในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายนอก ซึ่งความคิดอัตโนมัติทางลบมีพื้นฐานมาจากการสังสมประสบการณ์ในอดีตและหล่อหลอมให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบความคิดที่บิดเบือน ซึ่งความยึดติดทางความคิดมีเนื้อหาความคิดที่ยึดติด ไม่ยืดหยุ่น และมีแนวโน้มเป็นความคิดด้านลบ เช่นเดียวกับเยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีน ที่เข้ารับโทษในเรือนจำกลางชลบุรี เมื่อเยาวชนมีลักษณะความคิดที่ยึดติดมากจะมีแนวโน้มที่เกิดความคิดอัตโนมัติทางลบได้

การมองโลกทางบวกเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนที่ติดแอมเฟตามีนในเรือนจำกลางภาคตะวันออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = -.211$, $p < .001$) อธิบายภายใต้แนวคิดการบำบัดโดยการปรับความคิดและพฤติกรรมของ Beck (2021) ที่ระบุว่า ความคิดอัตโนมัติทางลบเป็นสิ่งที่เกิดจากการรับรู้และประมวลผลข้อมูลของบุคคลที่มีต่อเหตุการณ์สำหรับการมองโลกทางบวกเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการประมวลผลข้อมูลและการตีความสถานการณ์ (Information processing and interpretation) โดยผู้ที่มองโลกในแง่ดีมีแนวโน้มที่จะตีความสถานการณ์ในเชิงบวกมากกว่า มองเห็นโอกาสในการแก้ไขปัญหา และเชื่อว่าเหตุการณ์ด้านลบเป็นเพียงสถานการณ์ชั่วคราว ซึ่งช่วยลดการเกิดความคิดอัตโนมัติทางลบทำให้การมองโลกทางบวกสามารถทำนายความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนที่ติดแอมเฟตามีนในเรือนจำกลางภาคตะวันออก

ส่วนความภาคภูมิใจในตัวเองเป็นอีกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดอัตโนมัติทางลบของเยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีน ในเรือนจำกลางชลบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .129, p < .01$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Peden, Hall, Rayens, & Beebe (2000) ที่พบว่า ความภาคภูมิใจในตัวเองมีอิทธิพลทางลบต่อความคิดอัตโนมัติทางลบ โดยความคิดอัตโนมัติทางลบเป็นตัวแปรส่งผ่านอิทธิพลของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่อภาวะซึมเศร้าของนักศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Yavuzer et al. (2014) ที่พบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีอิทธิพลต่อความคิดอัตโนมัติทางลบ ($\beta = -.230, p < .01$) ทั้งนี้สามารถอธิบายภายใต้แนวคิดการบำบัดโดยการปรับความคิดและพฤติกรรมของ Beck (2021) ที่ระบุว่า ความคิดอัตโนมัติทางลบเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีต เมื่อบุคคลมีมุมมองหรือประเมินค่าของตัวเองน้อยโดยรับรู้ว่าคุณค่าตัวเองไม่มีค่า ไม่มีความสำคัญหรือไม่มีความหมายก็ยิ่งส่งผลให้มีความคิดอัตโนมัติทางลบต่อตนเองมากขึ้น จึงทำให้ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสามารถทำนายความคิดอัตโนมัติทางลบได้

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษานี้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับพยาบาลวิชาชีพประจำเรือนจำในการพัฒนากิจกรรมหรือโปรแกรมที่ช่วยลดความคิดอัตโนมัติทางลบลงอันเป็นการส่งเสริมป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของเยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีนในเรือนจำโดยจัดกิจกรรมลดความยึดติดทางความคิดและส่งเสริมการมองโลกทางบวกและความภาคภูมิใจ และช่วยให้กรมราชทัณฑ์หรือหน่วยงานด้านสาธารณสุขสามารถใช้ข้อมูลนี้เพื่อพัฒนาแนวทางป้องกันและบำบัดเยาวชนที่ติดสารเสพติดอย่างเป็นระบบ การศึกษาต่อไปควรศึกษาผลของโปรแกรมที่ส่งเสริมการมองโลกทางบวกและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองหรือลดการยึดติดทางความคิดเพื่อให้เยาวชนที่ติดสารแอมเฟตามีนในเรือนจำมีความคิดอัตโนมัติทางลบลดลง

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการวิจัย และขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

References

- Beck, J. S. (2021). *Cognitive behavior therapy: Basics and beyond* (3rd ed.). New York, NY: The Guilford Press.
- Chailanka, P., Thepthien, B., & Chucharoen, P. (2017). Depression, automatic negative thought, attitude distortion and cognitive distortion of methamphetamine addicts age 18-24 years. *KKU Journal for Public Health Research*, 10(1), 73-85.
- Chang, E. C. (1996). Cultural differences in optimism, pessimism, and coping: Predictors of subsequent adjustment in Asian American and Caucasian American college students. *Journal of Counseling Psychology*, 43, 113-123.
- Eamsuphasit, S. (2019). *Theory and techniques of behavioral modification* (9th ed.). Bangkok, Thailand: Chulalongkorn University Press.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39, 175-191.

- Hayes, S. C., Luoma, J. B., Bond, F. W., Masuda, A., & Lillis, J. (2006). ACT: Model, processes and outcomes. *Behaviour Research and Therapy*, 44(1), 1-25.
- Hollon, S. D., & Kendall, P. C. (1980). Cognitive self-statements in depression: Development of an automatic thoughts questionnaire. *Cognitive Therapy and Research*, 4(4), 383-395.
- Kantiya, W., & Uthis, P. (2022). Selected factors related to depression of prisoners with methamphetamine dependence. *Journal of Nursing Science Chulalongkorn University*, 34(1), 78-91.
- Khidsanguan, S. (2023). Factors affecting mental health among female prisoners in Chonburi Women's Correctional Institution. *Regional Health Promotion Center* 9, 17(1), 167-180.
- Lakthong, S., & Chaimongkol, N. (2021). Restoring life period: The experience of recovery as told by drug-treated male youth. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*, 22(1), 370-379.
- Majer, J. M., Jason, L. A., & Olson, B. D. (2004). Optimism, abstinence self-efficacy, and self-mastery: A comparative analysis of cognitive resources. *Assessment*, 1, 57-63.
- Mathurapotpong, S. (2012). Hope, optimism, and resilience as predictors of performance, job satisfaction, work happiness, and organizational commitment. *Veridian E-Journal, SU*, 5(3), 306-318.
- Office of the Narcotics Control Board. (2024). *Report on monitoring the spread of narcotic drugs from forensic medicine/forensic science project (the first quarter of 2024)*. Bangkok, Thailand: Office of the Narcotics Control Board, Ministry of Justice.
- Peden, A. R., Hall, L. A., Rayens, M. K., & Beebe, L. (2000). Negative thinking mediates the effect of self-esteem on depressive symptoms in college women. *Nursing Research*, 49(4), 201-207.
- Popa, C. O., Rus, A. V., Lee, W. C., Cojocaru, C., Schenk, A., Vacara, V., & Bredicean, C. (2022). The relation between negative automatic thoughts and psychological inflexibility in schizophrenia. *Journal of Clinical Medicine*, 11(3), 871.
- Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the self*. New York, NY: Basic Books.
- Sanseeha, L. (1993). *Depression and negative automatic thoughts of late adolescents* (Unpublished Master's thesis). Chiang Mai University, Thailand.
- Scheier, M. F., & Carver, C. S. (1985). Optimism, coping, and health: Assessment and implications of generalized outcome expectancies. *Health Psychology*, 4, 219-247.
- Silpakit, P., & Silpakit, O. (2016). The psychometric property of Rosenberg Self-Esteem Scale in Thai youth. *Journal of Mental Health Thailand*, 24(1), 15-28.
- Suphapan, S., & Sukonthaphirom Na Phatthalung, A. (2015). A study of the relationship between self-esteem and risk behaviors for HIV infection among inmates in a therapeutic community program at a northeastern correctional facility. *Chulalongkorn Medical Journal*, 59(1), 75-89.
- Vatanasin, D. (2023). *Adolescent depression: Basic concepts and nursing care* (2nd ed.). Chiang Mai, Thailand: Wanida Press.
- Vatanasin, D., Thapinta, D., Thompson, E. A., & Thungiaroenkul, P. (2012). Testing a model of depression among Thai adolescents. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 25(4), 195-206.

- Vatanasin, D., Hengudomsub, P., Vatanasin, S., Asarath, T., Chupan, S., & Srisopa, P. (2015). Factors predicting depression among health science students. *Journal of Faculty of Nursing Burapha University*, 23(4), 31-47.
- Vattanasin, D., & Dallas, J. C. (2021). Psychometric properties test of the cognitive fusion questionnaire (Thai version). *Journal of Nursing Burapha University*, 29(1), 80-92.
- United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2024). *World drug report 2024*. New York, NY: United Nations.
- Yavuzer, Y., Karatas, Z., Civilidag, A., & Gundogdu, R. (2014). The role of peer pressure, automatic thoughts and self-esteem on adolescents' aggression. *Eurasian Journal of Educational Research*, 54, 61-78.